

ἈΝΑ ΤΟΝ ἙΛΙΚΩΝΑ¹

ΒΑΛΛΙΣΜΑΤΑ

Ἡ ἀγγλικὴ ποίησις προέφρευθεν ἐκ δύο πηγῶν, ἐξ ὧν καὶ ἡ σκωττικὴ. Μία τῶν πηγῶν τούτων εἶνε τὸ παλαιὸν δημῶδες ἄσμα, τὸ ὁποῖον ὑφίστατο ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ τῇ μεσημβρινῇ Σκωττίᾳ πρὸ τῆς νορμαννικῆς κατακτήσεως. Τὰ ποιήματα, ἐν οἷς διετέλεσαν ὑφιστάμενον τὸ δημῶδες ἄσμα εἶνε τ' ἀρχαῖα ἄσματα καὶ τὰ βαλλίσματα. Ὅμοια πρὸς τὰ βαλλίσματα διὰ πολλῶν κοινῶν χαρακτήρων τοῦ ρωμαντικοῦ πνεύματος τὰ ἔμμετρα ἀγγλικά τε καὶ σκωττικὰ ἱπποτικά μυθιστορήματα. Ἀλλὰ ταῦτα ἐν μέρει μὲν εἶνε γαλλικῆς ὅλως καταγωγῆς, ἐν μέρει δὲ ἐγεννήθησαν τοῦλάχιστον δι' ἀπομιμήσεως γαλλικῶν ποιημάτων τοῦ αὐτοῦ εἶδους. Ἀγγλοὶ καὶ Σκῶττοι ἐν τῇ παλαιᾷ δημοτικῇ ποίησει, μιμούμενοι τὸν ρωμαντισμὸν τῶν Γάλλων, συνητήθησαν μετ' ὀλίγον καταλήξαντες εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἔθνικόν τόνον, οὐχὶ σπανίως δὲ συνητήθησαν καὶ ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν αὐτῶν θεμάτων.

Περὶ τοῦ ὅτι ἡ παλαιὰ ἄσματικὴ καὶ βαλλιστικὴ ποίησις εἶνε ἡ ἀληθὴς ἔθνικὴ ποίησις τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς μεσημβρινῆς Σκωτίας οὐδεμίαν ἐπιτρέπεται ἀμφιβολίαν. Ἡ λέξις *ballade* εἶχε ἐν Ἀγγλίᾳ ὅλως διάφορον ἔννοιαν ἢ ἐν Σκωττίᾳ. Ὅταν δὲ οἱ Ἀγγλοὶ παρέλαβον τὴν λέξιν ταύτην, διὰ νὰ ὀνομάσουν ἐν εἶδος δημῶδων ἄσματων, τὸ ὁποῖον πρότερον οὐδὲν εἶχε πιθανῶς ὄνομα, δὲν εἶχον πρὸ ὀρθαλμῶν τὰ γαλλικὰ βαλλίσματα, ὅλως λυρικά ὄντα, καὶ μόνον κατὰ τὸ ἴδιον αὐτοῖς μετρικὸν σχῆμα διαφέροντα τῶν λοιπῶν ἄσματων. Καὶ τὰ βαρύθυμα δὲ καὶ ἐλεγειακά συναισθήματα, τὰ τόσον συγχὰ ἐν τοῖς ἀγγλικῶν βαλλίσμασιν ἠχοῦντα, ἦσαν ὀλίγον ἀρμόδια εἰς τὸν γαλλικὸν χαρακτήρα. Τὸ μόνον ἔθνος ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ Ἀγγλοὶ ἠδύναντο νὰ διδραχθῶσι τὴν βαλλιστικὴν ποίησιν ἦσαν οἱ Ἰσπανοί. Διότι ἡ ἰσπανικὴ ρωμάνσα μόνον διὰ τοῦ τροχαικοῦ αὐτῆς μέτρου διακρίνεται τῶν ἀγγλικῶν βαλλισμάτων, δεσπόζον τῶν ὁποίων μέτρον εἶνε τὸ ἱαμβικόν, καὶ διὰ τινῶν χαρακτηριστικῶν, ἐν οἷς ἀναγνωρίζει τις τὸν Ἰσπανὸν εὐκόλως. Ἀλλὰ τὰ δύο ταῦτα ἔθνη, ὧν αἱ δημοτικαὶ ποιήσεις τόσον εἶνε προσόμοιοι, μήτε πρότερον, μήτε καθ' οὓς χρόνους συνήμαζον ἡ ἀγγλικὴ βαλλιστικὴ ποίησις μετὰ τῆς ρωμάνσας τῶν Ἰσπανῶν διετέλεσαν ἐν οἷα δῆτινι συναρφεῖ, δυναμένη νὰ ἐπενέγκῃ τοιαύτην τινὰ συμφωνίαν τῆς ποιητικῆς αὐτῶν καλαισθησίας.

Ὁ θέλων νὰ παρακολουθήσῃ τὰ βαλλίσματα τῶν Ἀγγλῶν ἢ Σκῶττων μέχρι τῶν πηγῶν αὐτῶν πρέπει ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὰ ἀρχαῖα ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἤδη πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν Νορμαννῶν ἐψάλλοντο εἰς ἐκεῖνα τῆς βρεττανικῆς νήσου τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχον ἐγκατασταθῆ φυλαὶ γερμανικῆς καταγωγῆς. Τοιαῦτα ἄσματα εἶχον οἱ Ἀγγλοσάξωνες,

κοινὰ ἴσως μετὰ τῶν Πίκτων, βεβαίως ὁμως μετὰ τῶν Δανῶν. Δηγοῦνται περὶ τοῦ μεγάλου ἀγγλοσάξωνικοῦ βασιλέως Ἀλφρέδου, ὅτι, ὅτε ἀκόμη περιεπλανᾶτο κεκρυμμένος καὶ φυγὰς, μεταμφισθεὶς εἰς αἰοδὸν ἐτόλμησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Δανῶν, καὶ ὅτι τὸ μέσον τοῦτο ἐχρησιμοποίησε διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τὴν θέσιν καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἐχθρῶν του. Ἐὰν καθ' ὃν χρόνον οἱ Δανοὶ τυχοδιώκται εἰσῆλασαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, οἱ Ἀγγλοσάξωνες δὲν εἶχον ὅμοια πρὸς τὰ τῶν Δανῶν ἄσματα, ὁ βασιλεὺς Ἀλφρέδος δὲν θὰ κατώρθωνε νὰ ψάλλῃ τι εἰς τοὺς Δανοὺς εὐάρεστον.

Ἡ ἀληθὴς πατρὶς τῶν ἀγγλικῶν βαλλισμάτων εἶνε αἱ βορεινὰί τῆς Ἀγγλίας ἐπαρχίαι (*unoth country*), καὶ αἱ πρὸς ταύτας συναρφεῖς μεσημβριναὶ ἐπαρχίαι τῆς Σκωτίας. Ἐνταῦθα ἡ ἐπιρροὴ τῶν γαλλικῶν μυθιστορημάτων ἐπέδρασεν ὡς οἷόν τ' ἀσθενέστατα. Ἐνταῦθα διετηρήθη ἡ ἀρχαία γλῶσσα ὡς μῆκιστον χρόνον ἀναλλοίωτος. Οἱ νορμαννικοὶ ἱππῶται, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐν ταύταις ταῖς χώραις μετὰ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα ἐγκαταστάντες, ἔκτισαν πύργους καὶ ἱδρυσαν βαρωνεῖας, περιεφρόνουν τὸ ἐγγῶριον δημῶδες ἄσμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἠγνόουν. Ἡ παλαιὰ ἔθνικὴ ποίησις λοιπὸν ἔμεινε εἰς τὸν κοινὸν λαὸν παρετημένη. Ἐγεννε δημῶδες ἄσμα ἐν τῇ στενωτέρᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ. Διὰ τοῦτο διετηρήθη καὶ μετέπειτα, ὅποτε δὲν περιεφρονεῖτο πλέον ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν Νορμαννῶν κατακτητῶν, ἔχουσα ἴδιον τρόπον ἀπλότητος, ἡ ὁποία μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων διετέλεσεν οὕσα τὸ ἰσχυρότατον αὐτῆς χαρακτηριστικόν. Ἄλλ' αἱ τῶν ἱπποτῶν ἑριδες καὶ αἱ καταδιώξεις τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν παρέχουσι νέον ὑλικὸν πρὸς ποίησιν ἄσματων κατὰ τὸ παλαιὸν γερμανικὸν ὕφος. Οἱ δημῶδεις ποιηταὶ συνηθισμένοι νὰ ψάλλωσιν ἠρωϊκὰς πράξεις ὡς καθ' αὐτὸ ἄσματα, ἔψαλλον μετ' οὐ πολὺ γεγονότα τοῦ ἱπποτικοῦ κόσμου, ὑπ' οὐ περιεστοιχοῦντο, ὡς θέματα τῶν ἀπεριτέχνων αὐτῶν ἄσματων. Τὰ γεγονότα ταῦτα τὰ ἔψαλλον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας των. Πρῶτον τώρα ἐγεννήθη τὸ βάλλισμα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦδε ἐτήρησε τὸ ὄνομά του. Ἐγένοντο δὲ ἐκ τῶν αἰοδῶν οἱ *minstrels*, οἵτινες ἐν συντροφίᾳ τῶν *jongleurs*, ἀνδρῶν ταχυδακτυλουργῶν, τέρποντες διὰ τῶν ἄσματων αὐτῶν τοὺς μεριστᾶνας ἐφιλοξενοῦντο ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐφιλοδωροῦντο.

Ἀποῦ τὰ δημῶδη ἄσματα καὶ τὰ βαλλίσματα κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας μετὰ τὴν νορμαννικὴν κατάκτησιν οὐδεμίαν εἶχον φιλολογικὴν ἀξίαν, καὶ πιθανῶς οὐδ' ἐγράφοντο κἄν, δὲν πρέπει τις νὰ παραξενευθῇ, ὅτι τὰ παλαιότατα νορμαννικὰ καὶ ἀγγλοσάξωνικά, τὰ ἐν τοῖς χειρογράφοις διασωθέντα δὲν εἶνε βαλλίσματα.

Περὶ τῆς ἡλικίας τῶν ἀγγλικῶν καὶ σκωττικῶν δημῶδων ἄσματων καὶ βαλλισμάτων, περὶ ὧν δὲν γνωρίζει τις ἀσφαλῶς ὅτι εἶνε νεωτέρας κατασκευῆς, οὐδὲν βέβαιον εἰμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ.

Διότι πρὸ τοῦ ἸΣΤ' αἰῶνος ὀλίγα μόνον, ἴσως δὲ οὐδὲν τῶν παλαιότερων ἄσματων τοῦ εἶδους τού-

¹ Ἴδε σελ. 54.

του συνελέθη καὶ καταγράφη. Ὅτε ὁμως ἤρχισαν νὰ τὰ συλλέγουν καὶ νὰ τὰ καταγράφουν, ὀλίγην ὑπόληψιν ἀπέδωκαν εἰς τὰς ἀρχαίας λέξεις, ὥστε καὶ ἐπιμελῶς ἐπεδόθησαν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσι νεωτέραν καὶ τὴν γλώσσαν καὶ τὸ ὕφος αὐτῶν, καὶ οὐδὲν ἠλαβήθησαν ἀπὸ τὸ νὰ παραμορφώσι τὰ ἀρχαία ποιήματα ἀυθαίρετως, διὰ νὰ τὰ προσαρμόσωσι πρὸς τὴν ἠλλοιωμένην καλαισησίαν. Δὲν ἐπιδέχεται λοιπὸν ἀμφιβολίαν, ὅτι πολλὰ τῶν παλαιῶν τούτων ἔργων, τὰ ὅποια ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν δὲν φαίνονται νὰ ἐποικήθησαν πρὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, ἀνήκουσι ἀρχικῶς εἰς τὸν ΙΕ', ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ. Πολλὰ τῶν σκωττικῶν ἔργων, τὰ ὅποια δὲν εἶνε βεβαίως νέα, ἐγράφησαν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ ὑπὸ ἐραστῶν τῆς ποιήσεως ταύτης τὸ πρῶτον κατὰ τοὺς νεωτέρους τούτους χρόνους. Ὡσαύτως ἀναμφίβολον εἶνε, ὅτι ἐάν τις τὴν ἱστορίαν τῶν παλαιῶν τούτων ἔργων καὶ βαλλισμάτων παρακολούθῃ μέχρι τῶν πηγῶν αὐτῆς, τὸ χαρακτηριστικόν, δι' οὗ διακρίνονται ἀπὸ τῆς δημώδους ποιήσεως τῶν ἄλλων ἔθνων, ἢ τὸ εὖρη μᾶλλον ἀνόθευτον ἐν τοῖς σκωττικῶς ἢ ἐν τοῖς ἀγγλικῶς ποιήμασιν. Ἐπειδὴ ἐν Σκωττίᾳ ὁ γερμανικὸς τοῦ συναισθάνεσθαι τρόπος οὐδέποτε ἠλλοιώθη ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν ἢ Γάλλων, ὅπως ἐν Ἀγγλίᾳ. Πλὴν τούτου οἱ Σκῶττοι ἀπὸ τῶν παλαιωτάτων χρόνων εἶχον ἰδίαν ἐθνικὴν μουσικὴν. Ἐφ' αὐτῶν τὰ ἔργα τῶν ἐπὶ ἐθνικῶν μελωδιῶν, ὁ μουσικὸς τῶν ὁποίων χαρακτήρ ἀκριβέστατα συνερῶναι πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ποιήσεως. Οἱ Ἀγγλοὶ φαίνεται ὅτι ἀνέκαθεν ἦσαν ὀλιγώτερον φιλόμουσοι. Οἱ πλείστοι τῶν minstrels, τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ περιπλανηθέντων, προῆλθον ἐκ τῶν σκωττικῶν συνόρων. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται καὶ διατί τὸ πλῆθος τῶν σκωττικῶν ἔργων καὶ βαλλισμάτων, τὰ ὅποια κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ἐκοπίασαν νὰ συλλέξωσιν, εἶνε πολὺ μεγαλειότερον ἢ ὁ ἀριθμὸς ὁμοίων ἀρχαίων ἔργων ἐν ἀγγλικῇ γεγραμμένων γλώσσῃ.

Τοιοῦτον θησαυρὸν ἀρχαίων ἔργων τοῦ συναισθάνεσθαι, ὅποιος εἶνε ὁ τῶν Σκῶττων, οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἔχει: Ἐκ τῆς καρδίας πηγάζοντα, ἐνθουσιώδη καὶ ὁμως ἀπλᾶ ὡς αὐτὴ ἡ φύσις, λαλοῦσιν ἀμέσως πρὸς τὴν καρδίαν καὶ καταγοητεύουσι διὰ τῆς συγκινητικῆς αὐτῶν φυσικότητος. Οὐδέποτε ἐλάλησεν ἢ ἀγάπη πειστικώτερον γλώσσαν, ἢ ἐν τοῖς ἔργοις τούτοις. Ὁ πόθος δὲν ἀφορμᾷ ἐν αὐτοῖς ὡς ἐν τοῖς ἰπποτικῶς ποιήμασι, δὲν μάχεται ὅπως ἐν τούτοις, περὶ φυσικῆς ἀταπαρνησίας. Βαίνει ἐπὶ τῆς εὐθείας ὁδοῦ τῆς φύσεως, ἀλλὰ μετὰ τῆς ἀξιεπείρου τρυφερότητος ἀποβλέπει δὲ εἰς τὴν βαθυτάτην καὶ ὄχι μόνον σαρκικὴν μετὰ τῆς ἐρωμένης ἔνωσιν. Τὸ παράπονον μεταβάλλεται εἰς στεναγμὸν ἐκ τοῦ βάθους τῶν στέρνων ἀνερχόμενον, δὲν περιφρονεῖ ὁμως καὶ τὴν παρηγορίαν χαρίσεσθαι τινὸς παιδιᾶς τῶν ἰδεῶν ἐν τῷ ἔργῳ. Δὲν ἐχρειάζετο πολὺ ἐρευρητικὸν πνεῦμα διὰ νὰ ποιηθῶσι τοιαῦτα ποιήματα καὶ ὁμως εἶνε σχεδὸν ἀμίμητα. Ἐν πάσῃ γοητικῇ ἀναθρώσκουσι τὰ ἐκλιπόντα ἦθη τοῦ ἔθνους, τὸ ὅποιον δὲν ἐγίνωσκεν ἀκόμη τότε

τὴν πολυτέλειαν τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης καὶ συνήνου ἀγροτικῆν αὐτάρκειαν μετὰ πατριωτικῆς ἀνδρίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν κωμικοῖς ἔργοις ἐξεχύθη ὁ χαρακτήρ τῶν Σκῶττων. Τοιαῦτα ἔργα εὐρίσκονται ἐν ταῖς συλλογαῖς ὄχι ὀλιγώτερα τῶν σκωττικῶν καὶ μελαγχολικῶν.

Τὰ ἀρχαία ἀγγλικὰ ἔργα ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ὅσον ὅμοια καὶ ἂν εἶνε πρὸς τὰ σκωττικά, δὲν πρέπει νὰ ὀνομασθῶσιν ἀπομιμήσεις τούτων. Ὁ αὐτὸς τρόπος τοῦ συναισθάνεσθαι καὶ ποιεῖν, ἔδωκε τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰ αὐτὰ θέματα εἰς τὸν δημῶδες ἔργον ἐν τῇ βορείῳ Ἀγγλίᾳ καὶ τῇ μεσημβρινῇ Σκωττίᾳ. Ἀλλ' ἡ ὄραιοτάτη ἐποχὴ τῆς ἀγγλικῆς ἔργων ποιήσεως ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ΙΣ' αἰῶνος. Οὕτω μεταξὺ τῶν ἀγγλικῶν δημῶδων ἔργων τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ὑπάρχουσι τινὰ τὰ ὅποια ἀνήκουσι ἐν τοῖς καλλίστοις τῶν ὅσα τὸ ποιητικὸν πνεῦμα ἐδημιούργησεν ἐν μεγίστῃ ἀγνότητι ὕψους, ἀπλῆς φυσικότητος καὶ ἀφελούς συναισθάνεσθαι, ὅποιον εἶνε τὸ περιήρημον ἀμοιβαῖον ἔργον τῆς Καστανῆς Κοπέλλας.

Ὅπως τὰ καθ' αὐτὸ ἔργα, οὕτω καὶ τὰ βαλλισμάτα τῶν Ἀγγλῶν καὶ Σκῶττων ἐκ τοῦ ΙΕ' καὶ τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ΙΣ' αἰῶνος εἶνε κατὰ μέρος κοινὰ καὶ τῶν δύο ἔθνων. Οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Σκῶττοι minstrels συναγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους. Πολλὰ τῶν βαλλισμάτων αὐτῶν μετέβαινον ἀπὸ τῆς σκωττικῆς διαλέκτου εἰς τὴν ἀγγλικήν, ἢ ἐκ ταύτης εἰς ἐκείνην. Ἐπὶ τῶν συνόρων μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Σκωτίας (on the scottish border), τὴν καθ' αὐτὸ πατριδὰ τῶν ἠρωικῶν βαλλισμάτων ἀμφοτέρων τῶν ἔθνων τὸ αὐτὸ γεγονός, ἰδίᾳ ἐάν ἀνεφέρετο εἰς τὰς ἀδιακόπους ἐρίδας μεταξὺ Ἀγγλῶν καὶ Σκῶττων ἰπποτῶν, ἐψάλλετο συνήθως συγχρόνως ὑπὸ τῶν Σκῶττων καὶ Ἀγγλῶν μίνστρελς, ἀλλὰ μετὰ διαμαχομένου πατριωτισμοῦ. Οἱ Ἀγγλοὶ νικῶντες ὑμνοῦσι τὴν ἀγγλικὴν ἀνδρίαν, οἱ Σκῶττοι ψάλλουσι ἐπ' εὐνοίᾳ τῶν ἐδικῶν τῶν ἰπποτῶν.

Τὰ πλείστα τῶν βαλλισμάτων τούτων εἶχον ἀληθῆ γεγονότα εἰς ὑποθέσεις, ἰδίᾳ ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ἰπποτῶν, οἱ οἱ Δούγλας, ὁ Μοντιομερὺ καὶ Πέρσυ. Ὅτι διηγείτο ἐν λαϊκῶν ἀνεκδοτῶν περὶ τῶν οἰκῶν τούτων μετεμορφωτῶν ὑπὸ τῶν μίνστρελς εἰς ποίημα, τὸ ὅποιον μόνον κατὰ τὴν ποιητικὴν περικόσμησιν ἀπέχετο τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας. Ἐν ἄλλαις περιστάσεσι φαίνεται ὅτι συνεκεράννουσαν ἀληθῆ καὶ ἐξευρημένα γεγονότα διὰ νὰ δώσουν εἰς τὰ πρῶτα ποιητικῶν ἐνδιαφέρον. Τὸ φοικῶδες καὶ μελαγχολικὸν τῶν πλείστων τούτων βαλλισμάτων ἐνυπῆρχε κατὰ μέρος ἐν τῇ φύσει αὐτῆ τῶν γεγονότων, ἐν μέρει ἀπετέλει τὸν χαρακτήρα αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῆς ποιήσεως, ἢ ὅποια παρὰ τῷ λαῷ ἐπέχετο τὴν θέσιν τῆς τραγωδίας. Ὅτι ὁμως ὁ μελαγχολικὸς τόνος δὲν ἀνήκει εἰς τὴν οὐσίαν αὐτῆ τῶν παλαιῶν σκωττικῶν καὶ ἀγγλικῶν βαλλισμάτων ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ πλῆθους κωμικῶν τοιοῦτων, τὰ ὅποια ἐκ τῆς ἀγγλικῆς, ἀλλ' ἐν τῇ σκωττικῇ φιλολογίᾳ εἶνε ὡσαύτως παλαιὰ, ἐν μέρει δὲ καὶ παλαιότερα ἢ πολλὰ τῶν σωζομένων σοβαρῶν καὶ τραγικῶν.

Πιθανῶς τὸ ἱστορικὸν βᾶλλισμα εἶνε ἡ πηγὴ πάντων τῶν ἄλλων ποιημάτων τοῦ εἶδους τούτου ἐν τε τῇ σκωττικῇ καὶ τῇ ἀγγλικῇ φιλολογίᾳ. Ἐκτός δὲ τῶν ἱστορικῶν βαλλισμάτων, τῶν παιδικῶς μυθῶδων καὶ τῶν ἥρωϊκῶν, πάντα τὰ λοιπὰ ποιήματα τοιοῦτου εἶδους ἐν τῇ ἀγγλικῇ καὶ σκωττικῇ φιλολογίᾳ φαίνονται ὄντα καταγωγῆς μεταγενεστεράς.

Ὅπως καὶ ἀνωτέρω ὑπεδείξαμεν, τὰ παλαιότερα τῶν Ἀγγλῶν καὶ Σκωττικῶν βαλλισματα εἶνε τὰ ἥρωϊκά, ὑποθέσεις τῶν ὁποίων εἶνε αἱ διενέξεις τῶν ἵπποτῶν ἐπὶ τῶν συνόρων. Ὡς παράδειγμα τοιοῦτου βαλλισματος παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸ Κυνήγιον Τσέβου. Τὸ περιέργον τοῦτο μνημεῖον, λέγει ὁ Πέρσου, ἐτυπώθη ἐξ ἀρχαίου χειρογράφου. Τὸ χειρόγραφον ἐνέχει τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, Ριχάρδου Σήλ, τὸν ὁποῖόν τινες ἀκρίτως ἐξέλαβον ὡς τὸν περὶ τὰ 1588 ζήσαντα Ρ. Σήλ. Ὁ ἐξετάζων ὅμως τὸν βαθμὸν τῆς γλώσσης καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν ἀρχαίων βαλλισμάτων, θὰ βεβαιωθῇ ὅτι τοῦτο εἶνε προῖόν παλαιότερου ποιητοῦ. Τῷ ὄντι δὲ εὐρίσκεται μεταξὺ πολῶν ἀρχαίων ἄσμάτων, ἐν παλαιῷ βιβλίῳ, ὀνομαζομένῳ *Τὸ παράπουνον τῆς Σκωτίας* (φυλλ. 42) ὑπὸ τὸν τίτλον *Τὸ κινήγιον τῆς Τσεβέτης*. Τὸ ὄφος καὶ ἡ ὀρθογραφία τοῦ ποιήματος τούτου δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ τὸ θεωρήσωμεν μεταγενέστερον τῶν χρόνων Ἐρρίκου τοῦ Σ' 1421—1471. Ἴδου τὸ βᾶλλισμα:

Ληστής ὁ Περσῆς ἀπὸ Νορθαμπερλάνδ
καὶ τάξει 'ς τὸν ἴδιον θεὸν τοῦ ἑνα τάμα:
'ς τοῦ Τσίβιατ τὰ ὄρη θὰ πάη κυνηγός,
σὲ τρεῖς μέρες μέσα, ἕνα σύντομον πρᾶγμα.
Κι' αὐτὸ γιὰ τὸ πείσμα τοῦ ἀνδρείου Δουγλῆ,
καὶ ὄλων ποῦ θάρθουν ἀντάμα.

Τὰ λάφια τοῦ Τσίβιατ, λαλεῖ, τὰ παχεῖά
θὰ σκοτώσῃ καὶ ὄλα μαζί θὰ τὰ πάρῃ.
'Σ τὴν πίστη μου, λέγει ὁ ἀνδρείος Δουγλῆς,
αὐτὴ δὲν σοῦ κάμω τὴν χάρι!

Τότε βγαίνει ὁ Περσῆς ἐξ' ἀπ' τὸ Μαμπορό
μὲ πολλὰ 'ς τὸ πλευρὸν παλληκάρια.
Πεντακόσια καὶ χίλια ἀπὸ τρεῖς διαλεγτὲς
ἐπαρχίαι, εἰς τὰ χέρια κρατοῦν τὰ δοξάρια.

Τοῦτο εἶχε γενεῖ μὴ δευτέρα πρωτῆ,
ποῦ ἀπὸ τότε πατιένται τοῦ Τσίβιατ οἱ βράχοι.
Μετανοιώνει τ' ἀγέννητο ἀκόμα παιδί
συμφορὰ ἤτο καὶ λύπη μονάχη.

Μέσ' 'ς τὰ δάση χοιμοῦν τὰ πυκνὰ οἱ κυνηγοί,
νὰ σηκώσουν κυνήγια τοὺς στέλλει.
'Σ τὰ λειβάδια οἱ τοξόταις γυροῦν πεταχτοί,
μὲ μεγάλα 'ς τὰ χέρια τοὺς βέλη.

Βγαίνουν ἔτσι 'ς τὰ δάση τ' ἀγρίμια γοργά
ἀπὸ ὄλα τὰ γύρω λειβάδια
'ς τὰ λαγκάδια γλυστοῦν γυμνασμένα σκυλιὰ
νὰ σκοτώσουνε λάφια, ζαρκάδια.

Ἡδ' 'ς τοῦ Τσίβιατ τοὺς λόφους ἔχουν γεῖν' ὄλ' αὐτά,
ἐνωρὶς καὶ πρωτῆ μὴ δευτέρα.
Πάνω κάτω ἐκεῖ πρὸς τὸ γύρω κοντὰ
κατὸ λάφια σκοτώσαν κει' πέρα.

Μὴ τρουπέτα φυσάει 'ς τ' ἀψηλὰ τὰ βουνά,
ἀπὸ χίλιες μεριές οἱ συντρόφοι τοῦ βγαίνου.
'Σ τὸ λειβάδι κατέβηκε τότε ὁ Περσῆς
τόσα λάφια νὰ ἰδῇ πὼς πεθαίνου.

'Υπόσχεσι μ' ἔδωκε Δούγλας, λαλεῖ,
δῶ μ' ἐμένα μαζί ν' ἀνταμώσῃ.
Μὰ πὼς δὲν θὰ φανῇ τὸ ἐγνώριζα ἐγώ.
Μεγάλο ὁ Περσῆς τὸν ὄροσ ἔχει δώσει.

'Σ τὰ στερνὰ ἑνὸς νιὸς ἀπ' τὸ Νορθαμπερλάνδ
μὲ τὸ χέρι ψηλὰ κει' κοντὰ τοὺς κοιτάζει:
'Τὸν ἀνδρείο τὸν Δούγλα πὼς φθάνει τερᾶ,
μὲ πολλὴ συντροφιά πλησιάζει.

Μὲ κοντάρια κ' οἱ δύο, μὲ πελέκια βαρεῖά,
φαθερὸ τότε θέαμα ἐγένη.
Πιὸ σκληροὺς εἰς τὸ χέρι, σκληροὺς 'ς τὴν καρδιά,
δὲν εἶχεν ἡ Χριστιανώσυνη.

Δυὸ χιλιάδες κοντάρια ἔχει ὁ Δούγλας μαζί,
ὄλο ἀνδρες γεροὶ καὶ μεγάλοι.
Γεννηθῆκαν 'ς τὴν χώρα ποῦ ὁ Τονάϊδ κυλᾶ,
ποῦ ἔχει σύνορον τὴν Τιβιδάλη.

Παριτεῖστε τὰ λάφια, λαλεῖ, τὰ νεκρά,
'ς τὰ δοξάρια καθέννας τὸν νοῦ του νὰ βάλῃ,
ἀπὸ τότε ποῦ ἔχει καθέννας γεννηθῆ,
τέτοια ἀνάγκη δὲν εἶδε μεγάλη.

Ἡδ' 'ς τὸ ἄτι τοῦ ὁ Δούγλας, ὁ παλληκάρης,
μπρὸς σὲ τόσους συντρόφους προβαίνει,
τ' ἀματὰ του γυαλίζουν ὡσαν ἀστραπές
ἀνδρειότερος πὸτ' ἔχει γένει:

Γιὰ εἰπέτε ποιοὶ εἴσθε σεις, τοὺς λαλεῖ,
τίνας εἴσασθ' ἐργάται!
Ποιὸς σὰς ἔδωκεν ἄδεια 'ς τὸ Τσίβιατ ἐδῶ
δίχως γνώμη μου νὰ κυνηγᾶτε;

Δὲν σὲ λέμε ποιοὶ εἴμασθε, λέγει ὁ Περσῆς,
ὅπου δευτέρος δὲν θὲ νὰ μείνῃ.
Δὲν σὲ λέμε ποιοὶ εἴμασθ' ἐμεῖς, τοῦ ἀπαντᾶ,
μὴδ' ὄλους μας ποῖς διευθύνει.
Μὰ κυνήγι θὰ κάμωμε ἐδῶ 'ς τὰ βουνά,
κι' ἄς προσμένῃς ἐσὺ κ' οἱ συντρόφοι σ' ἐκείνοι.

Τὰ πιὸ παχιά λάφια 'ς τὸ Τσίβιατ ἐδῶ
σκοτωμένα τὰ παίρνω νὰ πάγω.
'Τότε ἀνδρείος ὁ Δούγλας, 'ς τὸ Θεὸ μου ἀπαντᾶ,
ἢ σὺ μένα, ἢ ἐγὼ θὰ σὲ φάω!

Τὸτ' ἀνδρείος ὁ Περσῆς λαλεῖ ἄλλη μιά,
συντυχάνει 'ς τὸν Πέρση καὶ πάλι.
Νὰ σκοτώσω ὄλα τούτα τ' ἄθωα παιδιὰ,
συμφορὰ θενὰ ἤταν μεγάλη.

Ὅμως Πέρση, ἂν καὶ ἦσαι ὁ ἐξόριστος σὺ,
κ' ἐγὼ κόμης 'ς τὴν χώρα ποῦ ζῶ τὴν δική μου,
τοὺς ἀνθρώπους μας ἄφες νὰ πᾶν 'ς τὴν μεριά,
κ' ἔλα μόνος μετροῦσου μαζί μου.

'Σ τὸ κεφάλι τοῦ ὀρογῆ, λέγει ὁ Πέρσης, αὐτοῦ,
ὅπου ὄχι θὰ πῆ ἐδῶ πέρα.
Μὰ τὴν πίστη μου, Δούγλα ἀνδρείε, λαλεῖ,
δὲν ζῆς ἄλλη ἀπ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα.

'Σ τὴν Ἀγγλία, Σκωττία, μὴδὲ 'ς τὴ Φραγκία,
μῆτε ἀπ' ἄλλης γυναίκας μὴ γέννα,
μ' ἂν ἡ Τύχη βοήθεια αὐτὴ μοῦ γένῃ,
ἐχτυπήθηκεν ἕνας πρὸς ἕνα.

Τότε λέγει ἕνας νῖος ἀπὸ τὸ Νορθουπερλάνδ
εἰς τὴν Ἀγγλίαν ποτὲ λόγος δὲν θὲ νὰ γείνη,
νὰ γνωρίσῃ δὲν πρέπει ποτὲ ὁ βασιλεὺς
φοβερὴ σὺν αὐτῇ κατασχόνῃ.

Εἶσθε λόρδοι μεγάλοι θωρῶ καὶ οἱ δύο.
τὸν ἀτό μου φτωχὸ μὰ εὐγενῆ ὀνομάζω.
Νὰ χτυπιέτ' ἀρχηγός μου ποτὲ δὲν βασιτῶ
καὶ νὰ στέχωμ' ἐγὼ νὰ κοιτάζω.
Ὅταν ὅμως τὸ πῶ — νὰ τραβήξω σπαθί
μὲ καρδίᾳ καὶ μὲ χέρι γερὰ θὰ χτυπήσω.

Ἄχ, αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἄχ, αὐτὴ τὴ φρικτὴ.
πρῶτο μέρος ἐδῶ θὰ τὸ κλείσω.
Δι' αὐτὸ τὸ κυνήγι ἔχω ἀκόμη πολλὰ,
μὰ ἐκεῖνα θαλθοῦν παρὰ πίσω.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ποιητής. Ἡμεῖς ὅμως φρονου-
μεν ὅτι περιττόν θὰ ἦτο νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα
καὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ποιήματός του, πολὺ
σχοινοτενέστερον ἄλλως.

Ἡ γενικὴ μάχη δὲν περιλαμβάνεται. Κατὰ δὲ
τὴν σύγκρουσιν, ἐκ τῶν χιλίων πεντακοσίων Ἀγγ-
γλων τοξοτῶν δὲν ὑπελείφθησαν εἰμὴ πεντήκοντα
τρεις· ἐκ δὲ τῶν δύο χιλιάδων Σκώττων μόνον τρεῖς
καὶ ἐξήκοντα. Καὶ ἐφόνευσε μὲν ὁ Περσὴς τὸν Δού-
γλα, ἀλλὰ τὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ ἐξεδίκηθη εἰς τῶν
στρατιωτῶν του ἀποκτείνας τὸν φονέα.

Ὡς πρὸς τὸ ἀνώμαλον τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τὴν ἀτα-
ξίαν τοῦ μέτρου, παρατηρῶ ὅτι ἐπίτηδες ἐμιμή-
θην τὸ πρωτότυπον διὰ νὰ δώσω ἀκριβῆ αὐτοῦ
ἰδέαν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου.

(Ἐπεταὶ συνέχειαι)

Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ¹

ὑπὸ Ἑρμ. Μύργε, κατὰ μετάφ. Ἐ. Δ. Ροῖδου

ΤΟ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ

Μεταβάς τὴν ἐπιούσαν εἰς τοῦ συμβολαιογράφου
καὶ ἀκροασθεὶς τὴν λογοδοσίαν του μεθ' ἱκανῆς ἀδια-
φορίας, τὸν παρεκάλει νὰ μεταβιβάσῃ τὴν πλη-
ρεξουσιότητά του εἰς τὸν διάδοχόν του μετὰ τῆς
συστάσεως νὰ μὴ τὸν ἀναζητήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς δι' οὐ-
δένα λόγον ὑπὸ τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ ὄνομα.

— Δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ λάβετε ὀλίγα χρήματα;
ἠρώτησεν ὁ συμβολαιογράφος τὸν ἰδιότροπον αὐτοῦ
πελάτην.

— Τί νὰ τὰ κάμω; κερδίζω ὅσα μὲ χρειάζον-
ται, ἀπήνησεν ὁ Οὐλρίχος ἀποχαιρετῶν τὸν συμ-
βολαιογράφον.

Ἀπαλλαγεὶς πάσης ὀχληρᾶς φροντίδος ἐπέστρεψε
πολὺ ἡσυχώτερος νὰ ἐπανεύρῃ τὴν Ῥοζίνα. Ἄλλ'
ἢ ἥρεμος ἐκαίνειν εὐδαιμονία δὲν ἔμελλε δυστυχῶς
νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ. Μετὰ τινος τῶ ὄντι ἐβδό-
μαδας τὸ μηχανουργεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε θέσιν
ἐργοστασιάρχου, ἠναγκάσθη ἐκ τῆς ἐπελθούσης ἐμ-
πορικῆς κρίσεως νὰ διακόψῃ τὰς πληρωμὰς καὶ τὰς
ἐργασίας του. Ὁ Οὐλρίχος ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ ἄλ-
λην θέσιν, ἔστω καὶ ἀπλοῦ ἐργάτου. Ἄλλ' ἢ κρίσις

ἐπετείνετο καὶ ἀντὶ νὰ προσλαμβάνωσι καὶ ἄλλους
ἠναγκάζοντο οἱ καταστηματαρχαὶ ν' ἀποπέμψωσιν
ικανὸν ἀριθμὸν τῶν πρὶν ἐργατῶν. Ὁ ὑπερεκατομυ-
ριούχος Οὐλρίχος, οὐδαμοῦ δυνηθεὶς νὰ εὐρῇ ἐργα-
σίαν ἐγνώρισε τότε τὴν ἀπαισίαν καταναγκαστικὴν
ἀργίαν τῶν ἐργαζομένων, διὰ τοὺς ὁποίους ἢ ἀνά-
παυσις εἶναι συνώνυμος τῆς πείνης. Ἡ Ῥοζίνα ἐν
τούτοις ἐφαίνετο ἀπὸ τινος χρόνου εἴπερ ποτε εὐθυ-
μος καὶ ζωηρά, καίτοι ἠναγκασμένη νὰ ἐργάζεται
τέσσαρας ὥρας περισσότερον τὴν ἡμέραν. Χάρις εἰς
τὴν πρόσθετον ταύτην ἐργασίαν τὸ νέον ζεύγος ἠδύ-
νήθη νὰ ζήσῃ ἕνα ἀκόμη μῆνα, χωρὶς νὰ ἐλαττωθῇ
κατὰ πολὺ ἢ εὐτυχία του ἐκ τῆς ἐνδείας.

Μετ' ὀλίγον ὅμως ἐπῆλθεν ἡ στέρησις καὶ τῶν
ἀπολύτως ἀναγκαίων καὶ πλειστάκις ἠναγκάσθη ἡ
Ῥοζίνα νὰ μεταβῇ περὶ λύχνων ἀφάς, ἐκλέγουσα
τὰς ἐρήμους ὁδοὺς, εἰς τὰ καταγώγια τῶν μικροτο-
κογλύφων, πρὸς τοὺς ὁποίους ὠθεῖ τὸ πρῶτον φύ-
σημα τοῦ χειμῶνος τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους, τοὺς
ἠναγκασμένους νὰ δανεισθῶσι ἐπὶ ἐνεχύρῳ τὸ ἀντί-
τιμον τοῦ πενιχροῦ αὐτῶν δειπνοῦ καὶ τοῦ δεματίου
ὕγρων καυσοξύλων, τῶν παρεχόντων ὀλίγην θερ-
μότητα καὶ πολλὴν καπνόν. Τὰ πλείστα τῶν ἐνδυ-
μάτων τοῦ νέου ζεύγους μετετέθησαν οὕτω ἀπὸ τῆς
ἱματιοθήκης εἰς τὰ καρφία τῶν ἐνεχυροδανειστῶν.
Τὸ δὲ περίεργον εἶναι, ὅτι κατὰ τὴν περίοδον
ταύτην ὁ Οὐλρίχος ἔπασχε μὲν βλέπων τὴν πτω-
χὴν Ῥοζίναν ἀπερχομένην κατὰ τὰς παγεράς ἢ ὀμι-
χλώδεις πρωίας τοῦ χειμῶνος εἰς τὸ ἐργοστάσιον μὲ
παμπάλαιον τσίτινον φόρεμα, τὸ μόνον τὸ ὁποῖον
τῆς ἀπέμενε, ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἠσθάνετο εἶδος τι
ἐγώιστικῆς ἡδονῆς, καταμετρῶν τὴν ἔκτασιν τῆς
ἀφοσιώσεως αὐτῆς διὰ τῶν στέρησεων, τὰς ὁποίας
ὑπέμενε ἀγογγύστως.

Ἐσπέραν τινά, ἐνῶ ἐπέστρεφε μετ' αὐτῆς ἐκ τοῦ
ἐργαστηρίου ὅπου μετέβαινε καθ' ἑκάστην νὰ τὴν
ζητήσῃ, ἤκουσε δύο γυναῖκας, τὰς ὁποίας ἀνεγνώ-
ρισε ἐκ τῆς πολυτελοῦς ἀλλὰ καὶ κἄπως ἀπειροκά-
λου αὐτῶν περιβολῆς ὡς κοκότας δευτέρας τάξεως,
νὰ σκώπτωσι τὴν ἐνδυμασίαν τῆς Ῥοζίνας:

— Κύτταξε ἐκεῖ, ἔλεγεν ἡ μία ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν
σύντροφόν της, κύτταξε πρωτότυτον συρμόν, τσί-
τινον φόρεμα τὸν Ἰανουάριον!

— Ἀκόμη πλεον πρωτότυπος εἶναι, ἀπεκρίθη ἡ
ἄλλη, ὁ ψάθινος πῖλος, τὸν ὁποῖον ἡ κυρία αὕτη
ἐβιάσθη πολὺ νὰ φορέσῃ.

Ἡ Ῥοζίνα ὑπεκρίθη ὅτι δὲν ἤκουσε τὸν διάλο-
γον, ὁ δὲ Οὐλρίχος ἠρκέσθη νὰ μειδιάσῃ περιφρο-
νητικῶς. Ἄλλ' ὅταν εὐρέθησαν μόνοι εἰς τὸ παγε-
τῶδες αὐτῶν δωμάτιον κατελήφθη ὑπὸ νευρικῆς
ἐξάψεως, τῆς ὁποίας ἡ σφοδρότης ἐτρομάζεε τὴν
σύντροφόν του, καίτοι συνηθισμένη εἰς τοιαύτας
αἰσθηματικὰς ἐκρήξεις. Γονυπετήσας πρὸ αὐτῆς
κατησπάζετο κλαίων τὸ ἐλεεινόν της τσίτινον φου-
στάνι.

— Πτωχὴ μου Ῥοζίνα, ἔλεγεν, ὑποφέρεις πολὺ
μαζί μου. Χθὲς καὶ σήμερον ἐκρύωνες ἐνδέχεται
αὔριον νὰ πεινάσῃς, ἐνῶ εὐκολον θὰ σὲ ἦτο νὰ εὐρῆς
ἄλλαχού καλλιτέραν τύχην. Ἐχε ὀλίγην ὑπομονὴν
καὶ θὰ ἰδῆς καὶ καλὰς ἡμέρας, φορέματα ἀπὸ βε-